

RIZSÖRVÉNY

Tavaly ősszel nyílt meg Óbuda központjában (egész pontosan a Fő téren) a nevében nyilvánvalóan a közeli Varga Imre szoborcsoportra utaló Esernyős kulturális központ galériája; Szíj Kamilla kiállítása pedig harmadik a tárlatok sorában. A *Lassú rajz (Slow drawing)* három elemből épül fel; az idén a kremsi ösztöndíj alatt készült munkákból, egy talált tárgyból és a Lábás Zoltánnal elkezdett ún. UMRAUM-projekt interaktív állomásából (ez utóbbi a művész honlapján is megtekinthető). A három egység közös nevezője a pár éve Szíj munkásságában előtérbe kerülő, stilizált rizsszem motívuma (lásd a tavalyi *Rizsinterferenciák* című kiállítását, vagy az ebből a motívumból kialakuló „konzervformákat”).

Szíjt általában a nőművészek kategóriájába dobozolják; némileg tévesen, hiszen műveiben nem tematizálja a női lét szépségeit és gyötrelmeit – ha csak nem tekintjük kizárólag női tulajdonságnak a műveiben megjelenő, finom érzékiséget vagy a munkamódszerére jellemző végtelen türelmet és alázatot. A művész ugyanis szinte monomániásan rajzol (erre is utalnak egyéni kiállításának olyan címei, mint *Folyamatrajz* vagy *Szüntelen vonal*), és a korai, elnagyolt figurális elemeket tartalmazó munkái kivételével szinte csak „absztrakt” formákat (vonalat és a végtelenül táguló pontot) alkalmaz. A sűrű szövetű vonalhálókból felépülő művek nem utalnak a külvilágra, kizárólag a belső én utazásának állomásait mutatják – ez persze nem jelenti azt, hogy a néző ne tudna belelépni a képekbe (sőt!) vagy hogy akár nem érezkelhetnénk a munkák mögött elsejlő univerzális történeteket/történeket.

A kiállított négy, nagyméretű rajzból kettő monokróm (azaz csak fekete tussal készült), kettő pedig színes (de itt is csak két szín, a fekete és a piros szerepel). A félkörben, körben vagy spirálban áramló rizsszemek hol békésen elfolynak egymás mellett (mint a színes munkákon), vagy összeütköznek és megtörnek. Mintha egy hullámzó felületet látnánk, melyet enyhén fodrozódó vagy sűrűsödő részek tagolnának, egy olyan fehéren fénylő víztükroten, melyben a rizscseppek párhuzamos vagy ellentétesen mozgása/haladása óhatatlanul is találkozik, hogy aztán némileg eltérítve tovább folytassák végtelen útjukat, vagy összeroppanva belevesznének az erősebb áramlásba. Ha a piederstálra emelt talált tárgyat, a rizsszem formájú kerámiát az egyéniség felmagasztalásának tekintjük, úgy az egyazon irányba menetelő rizskatonák (emberkék) a társadalom virtuális mozgásának tükörképei (ahol az egyedi fel- vagy beolvad a csoportba, a csoportok pedig megküzdnek egymással).

Bár szépen példáztam, hogy mi mindent lehet belelátni egy képbe, Szíj műveinek esetében az értelmezés csak felesleges ballaszt. A tudatosan beszűkített, minimalista eszköztárból építkező munkákban olyan mérhetetlen gazdagság van, amely nem csak lenyűgöző, hanem magába szippantja és elnyeli a nézőt. Olyan örvény ez, amelybe kész élvezet beleveszni.